

mun. Chișinău, str. M. Kogălniceanu, nr.70,
Republica Moldova, MD-2009,
tel. (+ 373 22) 22 30 79, fax:(+ 373 22) 22 53 30,
e-mail: info@csj.md

Chișinău, M. Kogalniceanu 70 street,
Republic of Moldova, MD-2009,
tel. (+ 373 22) 22 30 79, fax:(+ 373 22) 22 53 30,
e-mail: info@csj.md

10 noiembrie 2021

Dosarul nr. 1r-11/2021

Curții Constituționale a Republicii Moldova

*str. A. Lăpușneanu, 28, Chișinău, Republica Moldova,
MD-2004*

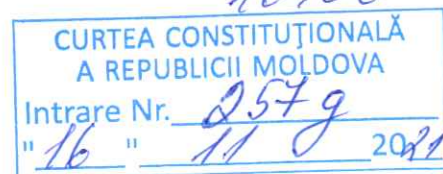
În conformitate cu prevederile art. 7 alin. (3), (3¹) (3²) Cod de procedură penală, art. 24, 25 lit. d) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 38 lit. d), 39 din Codul jurisdicției Constituționale și cu Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016 privind interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a), g) din Constituția Republicii Moldova, vă expediem copia încheierii nr.1r-11/2021 a Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 09.11.2021, prin care s-a dispus ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale pentru a se pronunța asupra constituționalității chestiunilor invocate de către avocatul Artur Airapetean în numele petiționarei Natalia Politov-Congaș, pentru soluționare.

Anexă:

- copia cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate - 4 file;
- sesizarea privind excepția de neconstituționalitate - 16 file;
- copia încheierii nr. 1r-11/2021 din 09 noiembrie 2021 a Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție, privind examinarea cererii cu referire la ridicarea excepției de neconstituționalitate - 3 file.

Cu Înalte Considerațiuni,
Judecător

Ion Guzun

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

a dispoziției art. 7 alin. (3³), teza a II-a din Codul de procedură penală: „Încheierea instanței de judecată este definitivă, însă argumentele privind dezacordul cu aceasta pot fi invocate în apel sau, după caz, în recurs împotriva hotărârii în fond.”

A. Autorul excepției de neconstituționalitate**A.1. Persoană fizică****1. Nume****AIRAPETAN****2. Prenume****Artur**

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun

1. Prin ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție, Octavian IACHIMOVSKI, din 30.07.2020 din materialele cauzei penale nr. 2014978151 a fost disjunsă cauza penală nr. 2020960061.

2. Nefiind de acord cu ordonanța în cauză Natalia POLITOV-CANGAȘ a contestat-o la 13.10.2020 prin intermediul apărătorului Artur AIRAPETEAN, în ordinea art. 299/1 CPP al RM, solicitând anularea acesteia, reluarea urmăririi penale și efectuarea în continuare a acțiunilor de urmărire penală necesare, în vederea deferirii justiției a tuturor persoanelor fizice și juridice învinuite în cadrul cauzei penale 2014978151.

3. Prin ordonanța adjunctului-interimar al procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție Vasili LEVIȚKI din 19.10.2020 plângerea petiționarei a fost respinsă, cu menținerea ordonanței precedente.

4. Petiționara Natalia POLITOV-CANGAȘ a depus, prin intermediul apărătorului Artur AIRAPETEAN, o plângere în temeiul art. 313 CPP al RM împotriva ordonanței din 19.10.2020 emisă de adjunctul-interimar al procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție Vasili LEVIȚKI, prin care a fost respinsă plângerea petiționarei depusă împotriva ordonanței din 30.07.2020, emisă de procurorul Octavian IACHIMOVSKI din cadrul aceleiași procuraturi, privind disjungerea din materialele cauzei penale 2014978151 a materialelor privitoare la acuzarea Nataliei POLITOV-CANGAȘ într-o cauză separată cu atribuirea nr. 2020960061, considerând actele contestate neîntemeiate, pripite și nemotivate, precum și emise contrar prevederilor legii.

5. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 09.11.2020 s-a dispus admiterea plângerii depuse în interesul Nataliei POLITOV-CANGAȘ, anularea ordonanței din 19.10.2020 emisă de adjunctul-interimar al procurorului-șef al Procuraturii Anticorupție Vasili LEVIȚKI, anularea ordonanței din 30.07.2020, emisă de procurorul Octavian IACHIMOVSKI din cadrul Procuraturii Anticorupție privind disjungerea din materialele cauzei penale 2014978151 a materialelor privitoare la acuzarea Nataliei POLITOV-CANGAȘ în temeiul art. art. 30, 33, 42 alin. 2, 46, 190 alin. 5; 30, 33, 42 alin. 2, 243 alin. 3 lit. a) și lit. b) CP al RM într-o cauză separată cu atribuirea nr. 2020960061, ca neîntemeiată cu obligarea procurorului să lichideze încălcările depistate, cu dispunerea prelungirii urmăririi penale în privința Nataliei POLITOV-CANGAȘ, în cadrul cauzei penale nr. 2014978151.

6. Nefiind de acord cu încheierea în cauză Octavian IACHIMOVSKI, procuror în Procuratura Anticorupție, a contestat-o, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 09.11.2020 ca neîntemeiată cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie respinsă plângerea apărătorului Artur AIRAPETEAN în interesele Nataliei POLITOV-CANGAȘ.

7. În fapt, procurorul în Procuratura Anticorupție, Octavian IACHIMOVSKI s-a adresat către Curtea de Apel Chișinău cu cererea de recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 09.11.2020, dosar nr. 10-1896/2020.

8. În cadrul ședinței de judecată din 26.04.2021, apărătorul Artur AIRAPETEAN a depus în interesele învinuitei Nataliei POLITOV-CANGAȘ cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 279¹ alin. (1), (2) combinat cu prevederile art. 42 alin. (2), (3) din Codul de procedură penală.

9. Prin încheierea instanței din 27.04.2021, cererea apărătorului Artur AIRAPETEAN, în interesele învinuitei Natalia POLITOV-CANGAȘ a fost respinsă. În motivarea soluției adoptate, instanța de recurs a invocat repetitivitatea cererii precum și a reținut existența Deciziei de inadmisibilitate nr. 54 din 13.04.2021 prin care a fost supus controlului constituționalității art. 279¹ alin. (2) din Codul de procedură penală (a se vedea §§ 8-10 din încheierea din 27.04.2021).

10. La 11.05.2021 apărătorul Artur AIRAPETEAN a depus în interesele învinuitei Natalia POLITOV-CANGAȘ cererea de recurs asupra încheierii instanței din 27.04.2021 prin care cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate a fost respinsă.

C. Obiectul sesizării

1. Prezenta sesizare are ca obiect – solicitarea de verificare a corespunderii constituționalității a dispoziției art. 7 alin. (3³), teza a II-a din Codul de procedură penală: „Încheierea instanței de judecată este definitivă, însă argumentele privind dezacordul cu aceasta pot fi invocate în apel sau, după caz, în recurs împotriva hotărârii în fond.”. Din interpretarea legii în coroborare cu Hotărârea nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova nu se desprinde clar și previzibil, dacă persoana este înzestrată cu dreptul de a contesta separat încheierea prin care să refuză sesizarea Curții Constituționale.

2. Nu este nici clar și nici previzibil ce a stat la baza limitării dreptului persoanei la un recurs efectiv, or Parlamentul Republicii Moldova, având la baza Adresa Curții Constituționale (a se vedea Adresă nr. PCC-01/55b din 09.02.2016 § 4) a purces la modificarea art. 7 din Codul de procedură penală în detrimentul intereselor justiției și contrar prevederilor hotărârii Curții Constituționale (a se vedea HCC nr. 2 din 09.02.2016, § 88).

3. Urmează să constatăm, că jurisprudența nu a reușit să dezvolte un înțeles care să constituie un reper obiectiv în funcție de posibilitatea contestării încheierii prin care partea este refuzată în sesizarea Curții Constituționale, astfel dispozițiile art. 7 alin. (3³) din Codul de procedură penală au creat o incertitudine procesuală, prin urmare, justițiabilul nu poate prevedea, în mod rezonabil, dacă el este înzestrat cu dreptul de a contesta separat încheierea de refuz. Chiar apelând la consultanța de specialitate, o asemenea persoană nu ar putea determina, fără echivoc, condițiile și cazurile când și dacă poate avea loc contestarea separată a încheierii, pentru că nu poate exista un numitor comun între poziția justițiabilului și a consilierului juridic al acestuia, pe de o parte, și poziția persoanei care are competența aplicării legii procesual-penale, pe de altă parte. Fiecare dintre aceste persoane va interpreta în felul ei dispozițiile analizate, în funcție de: nivelul de instruire, experiența de viață, concepțiile, opiniile și convingerile personale, alți factori similari.

4. În felul acesta, prevederile citate contravin dispozițiilor art. 6 par. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, deoarece nu îndeplinesc standardul calității legii, fiind contrare art. 1 alin. (3), 7, 16, 23 și art. 140 din Constituție și conferă autorităților care le explică o marjă excesivă de discreție.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

1. Prin prezenta sesizare se solicită verificarea corespunderii constituționalității a dispoziției art. 7 alin. (3³), teza a II-a din Codul de procedură penală: „Încheierea instanței de judecată este definitivă, însă argumentele privind dezacordul cu aceasta pot fi invocate în apel sau, după caz, în recurs împotriva hotărârii în fond.”
2. În conformitate cu prevederile art. 437 alin. (2) din Codul de procedură penală, încheierile pot fi atacate cu recurs numai o dată cu sentința, cu excepția cazurilor când, potrivit legii, pot fi atacate separat cu recurs.
3. Subsecvent, potrivit art. 7 alin (3³) din Codul de procedură penală, dacă nu sunt întrunite cumulativ condițiile indicate la alin. (3¹), instanța de judecată refuză, prin încheiere, ridicarea excepției de neconstituționalitate. Încheierea instanței de judecată este definitivă, însă argumentele privind dezacordul cu aceasta pot fi invocate în apel sau, după caz, în recurs împotriva hotărârii în fond.
4. Reținem că în jurisprudența sa Curtea Constituțională indică următoarele: În același timp, Curtea observă că, potrivit prevederilor legale, încheierea prin care se refuză ridicarea excepției nu poate fi contestată separat cu recurs, ci doar odată cu fondul cauzei. În aceste condiții, deși excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată la orice etapă a procesului până la pronunțarea hotărârii și în cadrul oricărei instanțe în ordinea exercitării căilor de atac (judecătoria, Curți de Apel, Curtea Supremă de Justiție), Curtea reține că, în vederea asigurării celerității procesului, părțile trebuie să aibă posibilitatea procesuală de a contesta separat cu recurs încheierea judecătorului ordinar de respingere a cererii de ridicare a excepției. Din aceste considerente, Curtea va emite o Adresă Parlamentului, în vederea reglementării procedurii de contestare a acestor încheieri (a se vedea HCC nr. 2 din 09.02.2016, § 88).
5. Important de reținut, că la 09.02.2016 Curtea Constituțională a remis Parlamentului o Adresă în vederea reglementării procedurii de contestare, prevăzând posibilitatea contestării separat cu recurs a încheierii de refuz a ridicării excepției de neconstituționalitate (a se vedea Adresă nr. PCC-01/55b din 09.02.2016 § 4).
6. Potrivit art. 7 alin. (6) din Codul de procedură penală, hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sânt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.
7. În circumstanțele descrise, se desprinde clar poziția obligatorie a Curții Constituționale promovată prin Hotărârea nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova de a înzestra partea cu posibilitatea procesuală de a contesta separat cu recurs încheierea judecătorului ordinar de respingere a cererii de ridicare a excepției (a se vedea HCC nr. 2 din 09.02.2016, § 88).
8. Subsidiar, în virtutea dispozițiilor art. 7 alin. (6) din Codul de procedură penală, această opțiune a Curții Constituționale își capătă forța obligatorie, care însă vine în contradicție cu prevederile art. 7 alin (3³) din Codul de procedură penală, prin care se instituie caracterul definitiv al încheierii de refuz în sesizare.
9. În felul acesta, din interpretarea legii în coroborare cu Hotărârea nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova nu se desprinde clar și previzibil, dacă persoana este înzestrată cu dreptul de a contesta separat încheierea prin care să refuză sesizarea Curții Constituționale.

10. Nu este nici clar și nici previzibil ce a stat la baza limitării dreptului persoanei la un recurs efectiv, or Parlamentul Republicii Moldova, având la baza Adresa Curții Constituționale (a se vedea Adresă nr. PCC-01/55b din 09.02.2016 § 4) a purces la modificarea art. 7 din Codul de procedură penală în detrimentul intereselor justiției și contrar prevederilor hotărârii Curții Constituționale (a se vedea HCC nr. 2 din 09.02.2016, § 88).
11. Urmează să constatăm, că jurisprudența nu a reușit să dezvolte un înțeles care să constituie un reper obiectiv în funcție de posibilitatea contestării încheierii prin care partea este refuzată în sesizarea Curții Constituționale, astfel dispozițiile art. 7 alin. (3³) din Codul de procedură penală au creat o incertitudine procesuală, prin urmare, justițiabilul nu poate prevedea, în mod rezonabil, dacă el este înzestrat cu dreptul de a contesta separat încheierea de refuz. Chiar apelând la consultanța de specialitate, o asemenea persoană nu ar putea determina, fără echivoc, condițiile și cazurile când și dacă poate avea loc contestarea separată a încheierii, pentru că nu poate exista un numitor comun între poziția justițiabilului și a consilierului juridic al acestuia, pe de o parte, și poziția persoanei care are competența aplicării legii procesual-penale, pe de altă parte. Fiecare dintre aceste persoane va interpreta în felul ei dispozițiile analizate, în funcție de: nivelul de instruire, experiența de viață, concepțiile, opiniile și convingerile personale, alți factori similari.
12. Mai mult, potrivit dispozițiilor art. 23 alin. (2) din Constituție, Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle, ceea ce în speță este absolut incertă din motivele expuse mai sus.
13. În felul acesta, prevederile citate contravin dispozițiilor art. 6 par. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, deoarece nu îndeplinesc standardul calității legii, fiind contrare art. 1 alin. (3), 7, 16, 23 și art. 140 din Constituție și conferă autorităților care le explică o marjă excesivă de discreție.

CONSTITUȚIA REPUBLICII MOLDOVA

Articolul 1

Statul Republica Moldova

„(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate”.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică”.

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sânt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică,

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative".

Articolul 134

Statutul

„(1) Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova.

(2) Curtea Constituțională este independentă de orice altă autoritate publică și se supune numai Constituției.

(3) Curtea Constituțională garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească și garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat".

Articolul 135

Atribuțiile

„(1) Curtea Constituțională:

a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte."

Articolul 140

Hotărârile Curții Constituționale

„(1) Legile și alte acte normative sau unde părți ale acestora devin nule, din momentul adoptării hotărârii corespunzătoare a Curții Constituționale.

(2) Hotărârile Curții Constituționale sunt definitive și nu pot fi atacate".

Convenția Europeană a Drepturilor Omului ratificată de Republica Moldova la 01.02.1998

Articolul 6. Dreptul la un proces echitabil

„1. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa."

Articolul 17. Interzicerea abuzului de drept

„Nicio dispoziție din prezenta Convenție nu poate fi interpretată ca autorizând unui stat, unui grup sau unui individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau libertăților recunoscute de prezenta Convenție, sau de a aduce limitări acestor drepturi și libertăți, decât cele prevăzute de această Convenție".

Declarația Universală a drepturilor omului aderat la Declarație prin Hotărârea Parlamentului nr. 217-XII din 28.07.90

Articolul 7

„Toți oamenii sunt egali în fața legii și au dreptul fără deosebire la o protecție egală a legii. Toți oamenii au dreptul la o protecție egală împotriva oricărei discriminări care ar încălca prezenta Declarație și împotriva oricărei provocări la o astfel de discriminare."

Hotărârea Curții Constituționale, nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova

„53. Pornind de la natura subsidiară a mecanismelor CEDO, statele membre au obligația de a extinde mecanismele de protecție a drepturilor omului la nivel național/în conformitate cu angajamentele ce derivă din procesul de eficientizare a CtEDO, asumate în cadrul Conferințelor de la Interlaken (18-19 februarie 2010), Izmir (26-27 aprilie 2011) și Brighton (19-20 aprilie 2012).

60. Curtea menționează că accesul liber la justiție constituie un aspect inerent al dreptului la un proces echitabil, principiu complex, cuprinzând mai multe relații și drepturi fundamentale, prin care se poate garanta exercitarea lui deplină. Fără un acces efectiv la o instanță, drepturile oferite justițiabililor ar fi iluzorii.

61. Astfel, dreptul de acces la justiție este înțeles ca un drept de acces concret și efectiv, care presupune ca justițiabilul să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta un act constituind o atingere adusă drepturilor sale.

62. Curtea reține că, pentru asigurarea protecției efective a drepturilor omului, nu este suficient a consacra drepturile materiale și a preciza pe cale constituțională condițiile minime pentru realizarea unei justiții echitabile, condiții întregite cu legi organice cu privire la organizarea și funcționarea instanțelor judecătorești. Este necesar, de asemenea, a stabili unele garanții procedurale de natură să consolideze mecanismele de protecție a acestor drepturi. Prin respectivele garanții procedurale, dreptul la un proces echitabil urmează a fi asigurat, în consecință, efectiv și eficace.

63. Curtea subliniază că dreptul la un proces echitabil presupune *eo ipso* prezumția de conformitate a actelor normative interpretate și aplicate de instanța judecătorească în actul de înlăptuire a justiției cu normele constituționale și legislația internațională.

64. În acest context, Curtea reține că soluționarea unui litigiu nu poate implica promovarea unui drept prin intermediul unor norme neconstituționale.

76. Prin urmare, în momentul în care judecătorul ordinar constată sau este invocată de către părți o anumită incertitudine privind constituționalitatea actului aplicabil, acesta este obligat să demareze procesul de exercitare a controlului constituționalității.

79. Astfel, controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate.

80. Curtea menționează că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil. Această cale indirectă, care permite cetățenilor accesul la justiția constituțională, oferă de asemenea, posibilitate Curții Constituționale, în calitatea sa de garant al supremației Constituției, să-și exercite controlul asupra puterii legislative cu privire la respectarea catalogului drepturilor și libertăților fundamentale.

82. Curtea reține că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

83. Curtea reține că verificarea constituționalității normelor contestate constituie

competența exclusivă a Curții Constituționale, Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

86. Curtea reține că, prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a excepției de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprie instanței judecătorești.

87. Având în vedere cele menționate, orice instanță judiciară chemată să soluționeze un litigiu, în ipoteza unei îndoieli cu privire la constituționalitatea unei dispoziții, are atât puterea, cât și obligația să se adreseze Curții Constituționale.

103. Astfel, Curtea menționează că, în timp ce dreptul de a ridica excepția de neconstituționalitate aparține judecătorilor din cadrul instanțelor judecătorești de toate nivelele, precum și având în vedere caracterul formal al rolului Curții Supreme de Justiție și lipsa competenței acesteia de a se pronunța asupra excepțiilor de neconstituționalitate ridicate de instanțele judecătorești ierarhic inferioare, prevederile literelor a) și g) de la alin. (1) al articolului 135 din Constituție nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului altor instanțe ordinare de a sesiza instanța de jurisdicție constituțională.

107. În același timp, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g), sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătorilor, pe rolul cărora se află cauza. O astfel de interpretare asigură principiul constituțional al independenței tuturor judecătorilor în soluționarea cauzelor și supremația Constituției în procesul de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale."

E. Argumentarea pretinsei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

1. În conformitate cu art. 16 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, toți cetățenii Republicii Moldova sânt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

2. Suplimentar, art. 7 din Declarația Universală a Drepturilor Omului, prevede că toți oamenii sunt egali în fața legii și au dreptul fără deosebire la o protecție egală a legii. Toți oamenii au dreptul la o protecție egală împotriva oricărei discriminări care ar încălca prezenta Declarație și împotriva oricărei provocări la o astfel de discriminare.

3. Așadar, egalitatea, este unul din drepturile fundamentale ale omului, care stă la bază guvernării în cadrul unei societăți durabile. Acest drept fundamental asigură și egalitatea în drepturi a părților unui proces penal, inclusiv la dispunerea disjungerii în privința la unii participanți în detrimentul la ceilalți participanți. Indubitabil, constatăm faptul că, atât la nivel internațional, constituțional, precum și la nivel de legi organice, este protejată egalitatea subiecților de drept, orice dezavantajare în raport cu alt subiect, obligatoriu urmează a fi justificată, inclusiv din punct de vedere al echității, precum și al scopului urmărit atât de legiuitor, cât și de autoritatea publică.

4. Observăm că în speța concret examinată nici legiuitorul nici autoritatea publică – instanța de judecată, nu a încercat să justifice opțiunea sa de a respinge cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate. Mai mult, instanța și-a asumat rolul Curții Constituționale, dispunând respingerea cererii pe fond.

5. Mai mult, este cert faptul, că o asemenea abordare se datorează unor interpretări defectuoase a cadrului legal, manifestând o ingerință în drepturile fundamentale a petiționarului din considerentele care le vom expune în rândurile ce urmează.

6. În jurisprudența sa Curtea Constituțională a reținut că, pentru asigurarea protecției efective a drepturilor omului, nu este suficient a consacra drepturile materiale și a preciza pe cale constituțională condițiile minime pentru realizarea unei justiții echitabile, condiții întregite cu legi organice cu privire la organizarea și funcționarea instanțelor judecătorești. Este necesar, de asemenea, a stabili unele garanții procedurale de natură să consolideze mecanismele de protecție a acestor drepturi. Prin respectivele garanții procedurale, dreptul la un proces echitabil urmează a fi asigurat, în consecință, efectiv și eficace. Curtea subliniază că dreptul la un proces echitabil presupune *eo ipso* prezumția de conformitate a actelor normative interpretate și aplicate de instanța judecătorească în actul de înfăptuire a justiției cu normele constituționale și legislația internațională. În acest context, Curtea reține că soluționarea unui litigiu nu poate implica promovarea unui drept prin intermediul unor norme neconstituționale (a se vedea HCC nr. 2 din 09.02.2016, §§ 62-64).

7. Este de reținut, că prerogativa de a rezolva cazurile excepționale de neconstituționalitate, cu care a fost învestită Curtea Constituțională prin articolul 135 alin. (1) lit. g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de relevanța prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

8. Astfel, excepția de neconstituționalitate reprezintă o acțiune procesuală de apărare, prin care Curtea Constituțională este sesizată asupra neconcordanței cu prevederile Constituției a unor dispoziții legale aplicabile în cauza dedusă instanței de judecată.

9. Totodată, pornind de la faptul că norma sesizată prin intermediul instituției excepției de neconstituționalitate este supusă controlului de constituționalitate aplicativ la un caz concret dedus instanței de judecată, procedura rezolvării excepției de neconstituționalitate constituie un control concret de constituționalitate. Rațiunea instituirii acestui control are la bază cenzurarea și intervenția instanței constituționale în procesul aplicării de către instanța de judecată ordinară a unei norme în privința căreia există incertitudini de constituționalitate.

10. Procedura de soluționare a excepției de neconstituționalitate presupune parcurgerea a două etape distincte: (1) etapa judiciară, premergătoare, ce constă în invocarea excepției de neconstituționalitate în cadrul unui proces aflat pe rolul unei instanțe judecătorești și pronunțarea judecătorului asupra acestui incident procedural, finalizată eventual cu sesizarea Curții Constituționale; (2) etapa de contencios constituțional propriu-zis, ce constă în soluționarea excepției de neconstituționalitate de către Curtea Constituțională.

11. Astfel, la ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții: 1) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; 2) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu; 3) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei; 4) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

12. În jurisprudența sa Curtea Constituțională menționează că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil. Această cale indirectă, care permite cetățenilor accesul la justiția constituțională, oferă, de asemenea, posibilitate Curții Constituționale, în calitate sa de garant al supremației Constituției, să-și exercite controlul asupra puterii legislative cu privire la respectarea catalogului drepturilor și libertăților fundamentale (a se vedea HCC nr. 2 din 09.02.2016, § 80).

13. Prin încheierea instanței de recurs din 27.04.2021, cererea apărătorului Artur AIRAPETEAN, în interesele învinuitei Nataliei POLITOV-CANGAȘ privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 279¹ alin. (1), (2) combinat cu prevederile art. 42 alin. (2), (3) din Codul de procedură penală a fost respinsă. În motivarea soluției adoptate, instanța de recurs a invocat repetitivitatea cererii precum și a reținut existența Deciziei de inadmisibilitate nr. 54 din 13.04.2021 prin care a fost supus controlului constituționalității art. 279¹ alin. (2) din Codul de procedură penală (a se vedea §§ 8-10 din încheierea din 27.04.2021).

14. În cazul dat, instanța în general a întreprins o încercare nereușită de a interpreta conținutul Sesizării Curții Constituționale, invocând din considerentele neclare și inadmisibile repetitivitatea sesizării, asumând în așa fel competență exclusivă a Curții Constituționale.

15. În jurisprudența sa Curtea Constituțională reține că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82 (a se vedea HCC nr. 2 din 09.02.2016, § 83).

16. Având în vedere cele menționate, orice instanță judiciară chemată să soluționeze un litigiu, în ipoteza unei îndoieli cu privire la constituționalitatea unei dispoziții, are atât puterea, cât și obligația să se adreseze Curții Constituționale.

17. Cu titlu informativ reținem voința Curții Europene a Drepturilor Omului, care enunță faptul că, în jurisprudența Curții Europene s-a constatat că violarea principiilor egalității și nediscriminării are loc atunci când se aplică un tratament diferențiat între persoane plasate în situații analoage sau compatibile, fără să existe o justificare obiectivă și rezonabilă, sau când există o disproporție între scopul urmărit și mijloacele folosite. Statele contractante beneficiază de o marjă largă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații similare justifică distincția în tratament (*Schalk și Kopf c. Austriei*, nr. 30141/04, § 96, 24 iunie 2010; *Burden c. Regatului Unit*, nr. 13378/05, § 60, 29 aprilie 2008).

18. Vom reaminti, că principiul legalității presupune ca legea să definească în mod clar și accesibil procedeu care urmează a fi realizat la aplicarea normelor cu caracter procesual-penal. Cu referire la redactarea textelor legislative, acest principiu reclamă existența unui grad minim de claritate și de precizie a reglementării. Astfel, persoanele abilitate să aplice legea și particularii trebuie să poată să înțeleagă și, într-o anumită măsură, să prezică ceea ce permite și ceea ce nu permite legea (a se vedea, de exemplu, Decizia Curții Constituționale nr. 49 din 31 mai 2018, § 30). Această cerință capătă și mai multă forță atunci când neclaritatea poate aduce atingere unuia dintre participanți în proces – petiționara în speța dată.

19. Curtea Europeană în jurisprudența sa a statuat că: „noțiunea de „lege”, prevăzută de art. 7 din Convenția Europeană, implică respectarea cerințelor calitative, îndeosebi cele privind accesibilitatea și previzibilitatea” (cauza *Del Rio Prada v. Spania*, cererea nr. 42750/09, hotărâre din 21 octombrie 2013, § 91).

20. La fel e de menționat, că rolul decizional conferit instanțelor urmărește tocmai înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor (cauza *Cantoni v. Franța*, nr. 17862/91, hotărâre din 15 octombrie 1996, § 29,32 și cauza *Kafkaris v. Cipru*, hotărâre din 12 februarie 2008, § 140-141).

21. Din interpretarea dispoziției art. 7 alin. (3³), teza a II-a din Codul de procedură penală: „Încheierea instanței de judecată este definitivă, însă argumentele privind dezacordul cu aceasta pot fi invocate în apel sau, după caz, în recurs împotriva hotărârii în fond.” coroborată cu prevederile § 88 din hotărârea Curții Constituționale, nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, nu se desprinde clar dacă încheierea de refuz în sesizarea Curții Constituționale este susceptibilă de contestare separat cu recurs.

22. Important de reamintit că exigențele statului de drept presupun, *inter alia*, asigurarea legalității și a certitudinii juridice (*Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară*, 2011, § 41).

23. Condiția accesibilității presupune ca textele de lege să poată fi cunoscute de către destinatari. Orice persoană trebuie să poată să dispună de informații privind normele juridice aplicabile într-un caz concret (*Khlyustov v. Rusia*, 11 iulie 2013, § 68).

24. Accesibilitatea legii are în vedere aducerea la cunoștința publică a actelor normative și intrarea în vigoare a acestora, care se realizează în baza articolului 76 din Constituție, legea publicându-se în Monitorul Oficial.

25. La rândul ei, condiția previzibilității este îndeplinită atunci când justițiabilul poate cunoaște, din chiar textul normei juridice pertinente, iar la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia

de către instanțe sau cu ajutorul unor juriști profesioniști, care sunt temeuri plauzibile de a precede la disjungerea unei cauze penale.

26. Totuși, Curtea Europeană în jurisprudența sa a menționat că, deși certitudinea este dezirabilă, aceasta ar putea antrena o rigiditate excesivă (*Del Rio Prada v. Spania*, 21 octombrie 2013, §§ 92, 93).

27. Nevoia de a evita rigiditatea excesivă și de a ține pasul cu circumstanțele schimbătoare presupune exprimarea unor legi în termeni care sunt, într-o mai mare sau mai mică măsură, vagi, iar interpretarea și aplicarea unor asemenea reglementări depinde de practică (*Kokkinakis v. Greece*, 25 mai 1993, § 40).

28. Pe de altă parte, utilizarea unor concepte și a unor criterii prea vagi în interpretarea unei prevederi legislative conduce la incompatibilitatea acesteia cu cerințele clarității și previzibilității, în privința efectelor sale (*Liivik v. Estonia*, 25 iunie 2009, §§ 96-104).

29. Cu privire la clarificarea normelor juridice, Curtea Europeană în jurisprudența sa a reținut că dezvoltarea progresivă a dreptului penal prin intermediul procesului de creare a dreptului este o parte bine-consolidată și necesară a tradiției juridice în statele-părți la Convenție. Atunci când examinează previzibilitatea unei norme penale, Curtea Europeană trebuie să se asigure dacă interpretarea judiciară a legii a continuat pur și simplu o linie perceptibilă a dezvoltării jurisprudențiale (*Dragotoniou și Militaru-Pidhorni v. România*, 24 mai 2007, § 44).

30. În orice caz, pentru ca legea să îndeplinească cerința de previzibilitate, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit (*Sissanis v. România*, 25 ianuarie 2007, § 66).

31. O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității. Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești (a se vedea HCC nr. 28 din 23 noiembrie 2015, § 61).

32. Cu privire la condiția accesibilității, este de menționat că publicul larg are acces la Codul de procedură penală, acesta fiind publicat în Monitorul Oficial. Aici operează prezumția cunoașterii legii, care decurge din principiul general de drept *nemo censetur ignorare legem*. Prin urmare, nu există niciun dubiu cu privire la faptul că dispozițiile contestate îndeplinesc condiția accesibilității.

33. Cu titlu preliminar, vom releva că în jurisprudența Curții Europene s-a reținut că sfera de aplicare a conceptului de previzibilitate depinde în mare măsură de conținutul instrumentului în cauză, de domeniul pe care îl reglementează, precum și de numărul și statutul destinatarilor săi.

34. Persoanele care au o activitate profesională trebuie să dea dovadă de o prudență mai mare în cadrul activității lor și este de așteptat ca acestea să-și asume riscurile inerente activității lor (*Sekmadienis Ltd. v. Lituania*, 30 ianuarie 2018, § 65; *Satakunnan Markkinapörssi Oy și Satamedia Oy v. Finlanda* [MC], 27 iunie 2017, § 145).

35. Urmează să remarcăm, că nu există niciun text normativ care ar defini clar ce a stat la baza limitării dreptului persoanei la un recurs efectiv, or Parlamentul Republicii Moldova, având la baza Adresa Curții Constituționale (a se vedea Adresă nr. PCC-01/55b din 09.02.2016 § 4) a purces la modificarea art. 7 din Codul de procedură penală în detrimentul intereselor justiției și contrar prevederilor hotărârii Curții Constituționale (a se vedea HCC nr. 2 din 09.02.2016, § 88).

36. Considerăm că normele contestate îi acordă autorităților care le interpretează (în speța dată – instanței) o marjă largă de discreție, fapt care poate genera o practică judiciară neunitară.

37. Astfel, se observă că jurisprudența nu a reușit să dezvolte un înțeles care să constituie un reper obiectiv în funcție de posibilitatea contestării încheierii prin care partea este refuzată în sesizarea Curții Constituționale, astfel dispozițiile art. 7 alin. (3³) din Codul de procedură penală au creat o incertitudine procesuală, prin urmare, justițiabilul nu poate prevedea, în mod rezonabil, dacă el este înzestrat cu dreptul de a contesta separat încheierea de refuz. Chiar apelând la consultanța de specialitate, o asemenea persoană nu ar putea determina, fără echivoc, condițiile și cazurile când și dacă poate avea loc contestarea separată a încheierii, pentru că nu poate exista un numitor comun între poziția justițiabilului și a consilierului juridic al acestuia, pe de o parte, și poziția persoanei care are competența aplicării legii procesual-penale, pe de altă parte. Fiecare dintre aceste persoane va interpreta în felul ei dispozițiile analizate, în funcție de: nivelul de instruire, experiența de viață, concepțiile, opiniile și convingerile personale, alți factori similari

38. În acest sens, Curtea Europeană în jurisprudența sa a reiterat în cauza *Prigală v. Republica Moldova*, 13 februarie 2018, §§ 38-40, că interpretarea extensivă defavorabilă constituie o încălcare a articolului 7 din Convenția Europeană.

39. Așadar, în lipsa unor repere fixe, inclusiv normative, aplicarea dispozițiilor contestate se face la discreția celor care aplică legea procesual-penală, justițiabilul aflându-se într-o stare de insecuritate juridică.

40. Rezumând cele enunțate supra, conchidem că dispoziția art. 7 alin. (3³), teza a II-a din Codul de procedură penală: „Încheierea instanței de judecată este definitivă, însă argumentele privind dezacordul cu aceasta pot fi invocate în apel sau, după caz, în recurs împotriva hotărârii în fond.” sunt formulate de o manieră imprecisă și neclară.

41. Prin urmare, ele nu îndeplinesc standardul calității legii procesul-penale, fiind contrare dispozițiilor art. 6 par. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, deoarece nu îndeplinesc standardul calității legii, fiind contrare art. 1 alin. (3), 7, 16, 23 și art. 140 din Constituție și conferă autorităților care le explică (în speța dată – procurorului) o marjă excesivă de discreție.

F. Lista documentelor relevante

Extrasul cu prevederile normative contestate

Codul de procedură penală al Republicii Moldova

Articolul 7. Legalitatea procesului penal

(1) Procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.

(2) Dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale.

(3) În cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.

(3¹) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit. a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

(3²) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă.

(3³) Dacă nu sunt întrunite cumulativ condițiile indicate la alin.(3¹), instanța de judecată refuză, prin încheiere, ridicarea excepției de neconstituționalitate. ***Încheierea instanței de judecată este definitivă, însă argumentele privind dezacordul cu aceasta pot fi invocate în apel sau, după caz, în recurs împotriva hotărârii în fond.***

(4) Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța stabilește că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor legale și este expusă într-un act juridic care nu poate fi supus controlului constituționalității, instanța va aplica în direct legea.

(5) Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța stabilește că norma juridică națională ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte, instanța va aplica reglementările internaționale în direct, motivând hotărârea sa și informând despre aceasta autoritatea care a adoptat norma națională respectivă și Curtea Supremă de Justiție.

(6) Hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sânt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal.

(7) Hotărârile explicative ale Plenului Curții Supreme de Justiție în chestiunile privind aplicarea prevederilor legale în practica judiciară au caracter de recomandare pentru organele de urmărire penală și instanțele judecătorești.

(8) Hotărârile definitive ale Curții Europene a Drepturilor Omului sânt obligatorii pentru organele de urmărire penale, procurori și instanțele de judecată.

(9) Deciziile Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție pronunțate ca urmare a examinării recursului în interesul legii sânt obligatorii pentru instanțele de judecată în măsura în care situația de fapt și de drept pe cauză rămâne cea care a existat la soluționarea recursului.

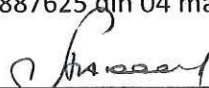
G. Declarația și semnătura autorului sesizării

Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt veridice.

Locul: I

Data: 25 mai 2021

În interesele petiționarei Natalia POLITOV-CANGAȘ
reprezentantul în baza mandatului avocațial
nr. 0887625 din 04 martie 2020

Artur AIRAPETEAN
(Semnătura autorului sesizării)

Copia corespunde originalului.

Judecător J6/

Ion Iustin

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

09 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan,

examinând cererea din 25 mai 2021, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin. (3³) al art. 7 Cod de procedură penală, *„Încheierea instanței de judecată este definitivă, însă argumentele privind dezacordul cu aceasta pot fi invocate în apel sau, după caz, în recurs împotriva hotărârii în fond”* înaintată de către avocatul Artur Airapetean în numele petiționarei Natalia Politov-Congaș,

CONSTATĂ:

1. La 11 mai 2021, avocatul Artur Airapetean în numele petiționarei Natalia Politov-Congaș a depus la Curtea Supremă de Justiție o cerere de recurs împotriva încheierii Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 aprilie 2021, prin care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri prin care să fie admisă cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 279¹ alin. (1) și (2) Cod de procedură penală și sesizarea Curții Constituționale.

2. La 25 mai 2021, avocatul Artur Airapetean în numele petiționarei Natalia Politov-Congaș a înaintat, în procedura examinării admisibilității recursului împotriva încheierii instanței de apel, o cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin. (3³) al art. 7 Cod de procedură penală, *„Încheierea instanței de judecată este definitivă, însă argumentele privind dezacordul cu aceasta pot fi invocate în apel sau, după caz, în recurs împotriva hotărârii în fond”*.

13

3. Examinând cererea înaintată de către apărătorul Artur Airapetean în numele petiționarei Natalia Politov-Congaș, Colegiul penal concluzionează că aceasta urmează a fi admisă din următoarele considerente.

Potrivit art. 7 alin. (3) Cod de procedură penală, dacă în procesul judecării cauzei, se constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, Curtea Supremă de Justiție sesizează Curtea Constituțională.

La alin. (3¹) al aceluiași articol, legiuitorul a stipulat că la ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) *obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;*

b) *excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu;*

c) *prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei;*

d) *nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.*

Ținând cont de cele menționate mai sus, și anume, de condiția prevăzută la lit. d) alin. (3¹) al art. 7 Cod de procedură penală, Colegiul penal conchide că Curtea Constituțională la 08 iunie 2021 a pronunțat decizia de inadmisibilitate nr. 85 a sesizărilor nr. 118g/2021 și nr. 121g/2021 privind excepția de neconstituționalitate a art. 7 alin. (3³) Cod de procedură penală.

Totuși, Colegiul penal va reține în acest sens constatările Curții Constituționale care în decizia de inadmisibilitate din 17 iunie 2021 nr. 97 a sesizărilor nr. 99g/2021 și nr. 114g/2021 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din art. 313 alin. (4) Cod de procedură penală a stabilit că „Curtea observă că articolul 313 alin. (4) din Codul de procedură penală, a mai fost contestat la Curtea Constituțională, însă prin raportare la alte critici de neconstituționalitate. Totuși de principiu, această situație nu poate constitui un impediment pentru a solicita controlul de constituționalitate, al unor prevederi din perspectiva altor critici de neconstituționalitate. În astfel de cazuri, Curtea trebuie să verifice dacă sesizarea conține argumente noi sau dacă există circumstanțe de ordin general care să justifice o altă situație privind admisibilitate” (a se vedea pct. 20 din

24
decizia de inadmisibilitate din 17 iunie 2021 nr. 97 a sesizărilor nr. 99g/2021 și nr. 114g/2021).

Asemenea concluzii, se regăsesc și în alte decizii ale Curții Constituționale, și anume: decizia de inadmisibilitate nr. 25 din 02 martie 2020 a sesizării din 225g/2019 privind excepția de neconstituționalitate a art. 395 alin. (1) pct. 5) Cod de procedură penală, decizia de inadmisibilitate nr. 131 din 19 noiembrie 2020 a sesizării din 98g/2019 privind excepția de neconstituționalitate a art. 182 alin. (5) Cod de procedură penală; decizia de inadmisibilitate nr. 124 din 25 noiembrie 2019 a sesizării din 137g/2019 privind excepția de neconstituționalitate a art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală.

În aceste circumstanțe, Colegiul penal subliniază că unica autoritate de jurisdicție constituțională care este în drept să verifice o cerere de sesizare privind excepția de neconstituționalitate sub aspectul dacă conține argumente noi sau dacă există circumstanțe de ordin general care să justifice o altă soluție privind admisibilitatea este Curtea Constituțională.

În baza celor expuse și întru respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale autorului sesizării, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. g) din Constituția Republicii Moldova, art. 24 alin. (1), art. 25 lit. d) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 4 alin. (1) lit. g), art. 38 alin. (1) lit. d) din Codul jurisdicției constituționale, art. 7 alin. (3), (3¹) și (3²), art. 342 alin. (1) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

dispune:

ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale pentru a se pronunța asupra constituționalității chestiunilor invocate de către avocatul Artur Airapetean în numele petiționarei Natalia Politov-Congaș.

Până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Pronunțată integral la **09 noiembrie 2021**.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Ion Guzun

Liliana Catan

Copia corespunde originalului
Judecător

Ion Guzun